

Huvudman

Svartlå-Sandträsk Ekonomiska
föreningen
Org. nr 769608–1434
per@tankeborgen.se

Ärendet

Tillsyn av den enskilda huvudmannen Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen (769608–1434); nu fråga om uppföljning av beslut den 10 april 2025.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen (org. nr 769608–1434) att senast den **5 april 2027** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brist rörande ekonomiska förutsättningar. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen ska vidta följande åtgärder

Ekonomiska förutsättningar

1. Se till att återställa det egna kapitalet, vilket innebär att det egna kapitalet minst ska uppgå till summan av medlemsinsatserna (2 kap. 5 § andra stycket 2 p. och 26 kap. 3 § skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till pef@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:7830) i de handlingar som sänds in.

Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med:

1. En detaljerad beskrivning av vidtagna åtgärder för att avhjälpa bristen. Beskrivningen ska styrkas med intyg eller andra underlag.
2. Fastställd årsredovisning för räkenskapsåret 2025 inklusive revisionsberättelse
3. Avstämd och rättvisande balans- och resultatrapport för perioden 1 januari 2025 till och med december 2025
4. Fastställd årsredovisning för räkenskapsåret 2026 inklusive revisionsberättelse
5. Avstämd och rättvisande balans- och resultatrapport för perioden 1 januari 2026 till och med december 2026
6. Utdrag från skattekontot för perioden 1 januari 2026 till och med 23 mars 2027
7. Uppgifter om elevantal i skolan höstterminen 2026 samt vårterminen 2027
8. Uppgifter om barnantal i förskolan hösten 2026 samt aktuellt barnantal våren 2027
9. Övriga eventuella upplysningar om verksamheten som kan vara av betydelse vid Skolinspektionens prövning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde under 2024/2025 en tillsyn av huvudmannen Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen. Tillsynen omfattade en prövning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

Skolinspektionen beslutade den 10 april 2025 att förelägga Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen att senast den 12 januari 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa bristen avseende ekonomiska förutsättningar.

Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen har den 12 januari 2026 inkommit med redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Huvudmannen har även inkommit med kompletterande uppgifter till redovisningen. Skolinspektionen har granskat de underlag som huvudmannen inkommit med samt inhämtat kreditupplysning från UC. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över den kreditupplysning som inhämtats under utredningen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt beslut tagit ställning till om Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen har följt föreläggandet samt om påtalad brist har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Föreläggande

Ekonomiska förutsättningar

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslut den 10 april 2025 att Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen inte hade ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Skolinspektionens utredning visade att kostnaderna i verksamheten översteg intäkterna och att huvudmannen gick med förlust. Huvudmannen bar således inte sina kostnader. Förlusterna innebar även att huvudmannens egna kapital blev negativt och att utrymme för förlusttäckning saknades då huvudmannens skulder översteg huvudmannens tillgångar.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i sin redovisning av vidtagna åtgärder inkommit med årsredovisning för räkenskapsåret 2024, balans- och resultatrapporter för perioden den 1 januari 2025 till och med 30 oktober 2025 samt den 1 januari 2025 till och med 31 december, utdrag från skattekontot för perioden den 1 januari 2025 till och med 1 januari 2026 samt köpekontrakt avseende fastigheten Boden Svartlå 3:45. Vidare har huvudmannen inkommit med uppgift om antalet barn och elever i verksamheten hösten 2024 och 2025 samt antalet barn och elever under våren 2025 och 2026. Därtill har huvudmannen inkommit med budget för räkenskapsår 2026 samt en reviderad budget för 2026 och dokument avseende Bodens kommun elevpeng för 2026 benämnt "Elevpeng 2026, Riktlinjer för fördelning av resurser till kommunala och fristående verksamheter". Huvudmannen har även inkommit med skriftliga redogörelser den 12 och 28 januari samt den 12 och 18 februari 2026. Skolinspektionen har i ärendet inhämtat kreditupplysning för huvudmannen.

Huvudmannen har i skriftliga redogörelser över vidtagna åtgärder bland annat uppgett att en avgift införts på förskolan som tidigare varit kostnadsfri, en åtgärd som huvudmannen beräknar kommer stärka ekonomin med cirka 150 000 kronor beräknat på helår. Vidare uppger

huvudmannen att delar av verksamheten samordnats så att en effektivare schemaläggning av personalen möjliggjort personalminskning från den 1 september 2025 till följd av en pensionsavgång. Vidare uppger huvudmannen att en fastighet avyttrats för att förbättra ekonomin. Huvudmannen uppger att försäljningen stärker ekonomin med cirka 150 000 kronor och att vinsten avseende fastighetsförsäljningen är bokförd till 127 000 kronor under 2025.

Av resultatrapporten för perioden den 1 januari 2025 till och med den 31 december 2025 framgår att huvudmannens intäkter uppgår till 8,9 miljoner kronor och att verksamheten bär sina kostnader då periodens resultat uppgår till 218 000 kronor. Av balansrapporten per den 31 december 2025 framgår att eget kapital är negativt och uppgår till minus 202 000 kronor. Huvudmannen har uppgett att årsbokslutet för 2025 inte är klart men att redovisningsbyrå meddelat att det inte kommer vara några större avvikelser från det redovisade resultatet.

Huvudmannen har den 28 januari 2026 inkommit med en budget för räkenskapsåret 2026 som visade ett nollresultat. Vidare har huvudmannen den 18 februari 2026 inkommit med en reviderad budget som visar att huvudmannen budgeterar ett överskott om 230 000 kronor. Det framgår av skrivelse i det inkomna budgetunderlaget att sedan den förra budgeten har ytterligare ett barn börjat i grundskolan och ytterligare ett barn har börjat på förskolan "vilket ger ett beräknat intäktsstillskott på 230 000 kronor". Vid jämförelse mellan budgetarna framgår att det enbart är intäkterna som har ökat och att kostnaderna är oförändrade.

I skriftlig redogörelse den 18 februari 2025 framgår att huvudmannen bedömer att senast vid årsbokslutet 2026 ska medlemsinsatserna vara återställda.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och fritidshem. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket skollagen lämnas om den enskilde bland annat har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

I 26 kap. 3 § första stycket 5 skollagen (2010:800) anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

I förarbetena till skollagen anges att kravet på ekonomiska förutsättningar gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som

innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, till exempel genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skäligen tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Vidare anges att om en tillsynsmyndighet konstaterar att det finns risk att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta vara ett skäl att ingripa mot verksamheten (prop. 2017/18:158 s. 50 och 122).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen fortsatt inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller kravet på ekonomiska förutsättningar då det egna kapitalet är negativt. De bundna medlemsinsatserna om 22 550 kronor är därmed fortsatt förbrukade. Ett negativt eget kapital innebär att huvudmannen saknar en långsiktig betalningsförmåga då huvudmannens skulder överstiger dess tillgångar.

Utredningen visar visserligen att huvudmannen till viss del vidtagit åtgärder i enlighet med tidigare föreläggande då huvudmannen numera bär sina kostnader. Det positiva resultatet under räkenskapsåret 2025 har dock inte varit tillräckligt stort för att återställa medlemsinsatserna. Av balansrapporten per den 31 december 2025 framgår att eget kapital är negativt och uppgår till minus 202 000 kronor. Det saknas därmed medel om minst 224 000 kronor för att medlemsinsatserna ska vara återställda.

De redogörelser som huvudmannen inkommit med över vidtagna åtgärder i verksamheten förändrar inte Skolinspektionens bedömning eftersom vissa av åtgärderna, såsom införande av avgifter i förskolan och minskade personalkostnader, beräknas få full ekonomisk effekt först under räkenskapsår 2026. Detta framgår även av den reviderade budgeten som huvudmannen inkommit med för räkenskapsår 2026. Om utfallet under räkenskapsår 2026 överensstämmer med budgeten räcker resultatet för att återställa medlemsinsatserna vid bokslutet 2026, men resultatet är beroende av att elevantalet inte blir färre än prognosticerat.

Mot ovanstående bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte har följt föreläggandet fullt ut och att bristen avseende ekonomiska förutsättningar kvarstår.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen uppfyller inte författningarnas krav vad gäller ekonomiska förutsättningar. Det finns därför skäl att förelägga Svartlå-Sandträsk Ekonomiska föreningen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av ekonomen Madelene Lindskog.

Utredaren och ekonomen Christina Lundborg har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även ekonomen Hanna Abrahamsson medverkat.